

USAID
ОД АМЕРИКАНСКИОТ НАРОД

**Општина
ПРИЛЕП**

ГРАЃАНСКИ БУЏЕТ НА ОПШТИНА ПРИЛЕП ЗА 2023 ГОДИНА

Овој документ е подготвен во рамки на Проектот на УСАИД за зајакнување на капацитетите за искористување на ресурсите, со поддршка на американскиот народ преку Агенцијата на САД за меѓународен развој (УСАИД).

ГРАЃАНСКИ БУЏЕТ НА ОПШТИНА ПРИЛЕП ЗА 2023 ГОДИНА

Овој документ е подготвен во рамки на Проектот на УСАИД за зајакнување на капацитетите за искористување на ресурсите, со поддршка на американскиот народ преку Агенцијата на САД за меѓународен развој (УСАИД).

СОДРЖИНА

Зошто граѓански буџет? _____	3
КОИ СЕ НАДЛЕЖНОСТИТЕ НА ОПШТИНАТА? _____	4
ШТО Е ОПШТИНСКИ БУЏЕТ И ОД ШТО СЕ СОСТОИ? _____	4
КОИ СЕ БУЏЕТСКИТЕ АКТИВНОСТИ КОИ ГИ РЕАЛИЗИРА НАШАТА ОПШТИНА? _	5
КАКО ОПШТИНАТА ГИ ПРИБИРА ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИ? _____	6
КОИ СЕ КЛУЧНИТЕ ИЗВОРИ НА ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИ? _____	7
КОЛКУ ДАНОЧНИ ПРИХОДИ ПЛАНИРА ДА СОБЕРЕ ОПШТИНАТА? _____	8
ДАНОЦИТЕ НА ИМОТ - ВАЖЕН СОПСТВЕН ОПШТИНСКИ ПРИХОД _____	9
НЕДАНОЧНИ ПРИХОДИ _____	10
КОЈА Е УЛОГАТА НА ТРАНСФЕРИТЕ ОД ЦЕНТРАЛНАТА ВЛАСТ -ДОТАЦИИТЕ? _____	11
КАДЕ И КАКО СЕ ТРОШАТ ОПШТИНСКИТЕ ПАРИ? _____	13
КОЛКУ ПЛАНИРА ДА ПОТРОШИ ОПШТИНАТА ЗА СЕКОЈА ОДДЕЛНА НАДЛЕЖНОСТ/ПРОГРАМА - УСЛУГА ЗА ГРАЃАНИТЕ ? _____	14
ПРИХОДИ И РАСХОДИ НА ОПШТИНАТА ПО ГЛАВА НА ЖИТЕЛ _____	19
КАКО СЕ РЕАЛИЗИРА ОПШТИНСКИОТ БУЏЕТ? _____	19
КЛУЧНИ БУЏЕТСКИ ДОКУМЕНТИ - како можат граѓаните да ја следат реализацијата на општинскиот буџет ? _____	22

ЗОШТО ГРАЃАНСКИ БУЏЕТ?

- ✓ Информирање на граѓаните за тоа како се собираат општинските приходи и како се трошат општинските средства.
- ✓ Едукација на граѓаните за клучните термини, принципи и начела поврзани со општинскиот буџет и локалните финансии.
- ✓ Зголемување на свесноста на граѓаните за нивната улога во буџетскиот процес на локално ниво.
- ✓ Поттикнување на поголема активност и учество на граѓаните во процесите на планирање и реализација на општинскиот буџет.
- ✓ Запознавање на граѓаните со донесениот БУЏЕТ ЗА 2023 год. и неговите основни карактеристики - структура – кои се и колкави се општинските приходи и каде општината планира да ги потроши јавните ресурси.

КОИ СЕ НАДЛЕЖНОСТИТЕ НА ОПШТИНАТА?

- Урбанистичко (урбано и рурално) планирање
- Заштита на животната средина и природата
- Локален економски развој
- Комунални дејности
- Култура
- Спорт и рекреација
- Социјална заштита и заштита на децата
- Образование
- Здравствена заштита
- Заштита и спасување
- Противпожарна заштита
- Надзор над вршењето на работи од нејзина надлежност
- Други надлежности определени со закон.

ШТО Е ОПШТИНСКИ БУЏЕТ И ОД ШТО СЕ СОСТОИ?

Буџетот на единицата на локалната самоуправа претставува годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства и ги вклучува основниот буџет, буџетот на дотации, буџетот на донации, буџетот на заеми и буџетот на самофинансирачки активности. Буџетот на локалната самоуправа ги демонстрира вредностите и приоритетите на локалната самоуправа. Буџетирањето и техниките на финансиското планирање се клучни елементи во одржувањето на фискалниот интегритет на локалната самоуправа.

Приходи	Расходи
<ul style="list-style-type: none"> - Даночни приходи - Неданочни приходи - Капитални приходи - Трансфери и донации - Задолжување во земјата - Задолжување во странство 	<ul style="list-style-type: none"> - Плати и надоместоци - Резерви и недефинирани расходи <ul style="list-style-type: none"> - Стоки и услуги - Камати - Субвенции и трансфери - Социјални бенефиции <ul style="list-style-type: none"> - Капитални расходи - Отплата на главнина

КОИ СЕ БУЏЕТСКИТЕ АКТИВНОСТИ КОИ ГИ РЕАЛИЗИРА НАШАТА ОПШТИНА?

Општина Прилеп со цел подготовка на буџет по мерка на граѓаните и транспарентно, отчетно вклучување на граѓаните во целиот буџетски процес презема повеќе активности:

- Организирање на форуми со граѓаните на кои тие можат да ги споделат своите потреби, пррдизвици и да ги пренесат своите идеи кои ќе бидат вклучени понатамошниот процес на подготовка на општинскиот буџет.
- Општината организира отворени денови на кои секој од граѓаните може да дојде во општината за да разговара, пренесе свое искуство, потреба, барање кои се од исклучителна важност за општинската администрација во подготовката на проектите/активностите во буџетот.
- Градоначалникот заедно со претставници на општинската администрација организираат средби со граѓаните по месни заедници и населени места на кои се прибираат информации за конкретните потреби на општинските заедници, со цел нивно поефикасно имплементирање во општинскиот буџет.

КАКО ОПШТИНАТА ГИ ПРИБИРА ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИ?

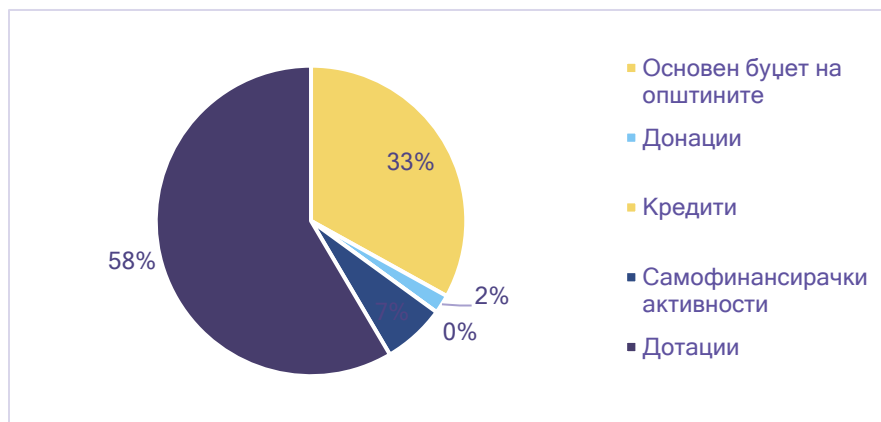
Ефикасното обезбедување и собирање на општинските приходи се основа за обезбедувањето на потребните јавни добра и услуги на граѓаните на општината. Оттука во продолжение се претставени (нивната висина, процент на учество) основниот буџет на општината и дополнителните главни “потоци” на приливи во општинскиот буџет – сопствени приходи, дотации – централна власт, донации, задолжување итн.

БУЏЕТ НА ОПШТИНИТЕ е годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства и ги вклучува основниот буџет, буџетот на дотации, буџетот на донации, буџетот на заеми и буџетот на самофинансирачки активности. Додека ОСНОВЕН БУЏЕТ на општината е годишен план на приходи, други приливи и одобрени средства со буџетот за финансирање на основните надлежности на општината. ДОТАЦИЈА претставува трансфер од Буџетот на Република Северна Македонија и буџетите на фондовите до буџетот на општината. Донација се строго наменски средства од донатори врз основа на склучен договор. Самофинансирачки активности се годишни приходи на буџетските корисници кои се дополнителни на нивните основни законски активности.

Табела 1. Приходи на општината (во денари и структура во %)

Приходна сметка	Износ	Структура на приходи	
			%
Основен буџет на општините	502,812,000		33
Донации	29,786,000		2
Кредити	-		0
Самофинансирачки активности	99,051,000		7
Дотации	889,883,000		58
Вкупни приходи	1,521,532,000		100

Графикон 1. Структура на општинските приходи по видови сметки (во %)

КОИ СЕ КЛУЧНИТЕ ИЗВОРИ НА ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИ?

ОПШТИНСКИТЕ ПРИХОДИТЕ во буџетот се даноците и други задолжителни плаќања, кои се утврдени со закон, приливите што произлегува од сопственост на средства (камата, дивиденда, закупнина и слично), надомест за дадени добра или услуги, подароци, донации, спонзорства, субвенции и трансфери. Од посебна важност се СОПСТВЕНИ ИЗВОРИ НА ПРИХОДИ на општината кои вклучуваат локални даноци, локални такси и локални надоместоци, приходи од сопственост на општината, самопридонес, парични казни, донации и други приходи утврдени со закон.

Во продолжение се прикажани клучните извори на приходи кои општината планира да ги обезбеди во 2023 година. Највисок износ во делот на сопствените приходи ќе се обезбедат од даночни приходи во износ од 252.608.000 ден. додека исто така соодветен износ на приходи ќе се обезбедат и од трансфери и донации во износ од 165.639.000 ден. Во структурата на сопствените приходи најголемо учество заземаат даночните приходи со 50%, додека Трансферите и донациите учествуваат со 33%, неданочните приходи со 2%, а капиталните приходи со 15%.

Табела 2. Сопствените приходи на општината согласно економската класификација (износ во денари и структура во %)

Видови на приход	Износ	Учество во вкупните приходи %
Даночни приходи	252,608,000	50
Неданочни приходи	7,727,000	2
Капитални приходи	76,838,000	15
Трансфери и донации	165,639,000	33
Домашно задолжување	-	0
Вкупно	502,812,000	100

Графикон 2. Структура на приходи на општина според економската класификација (во %)

КОЛКУ ДАНОЧНИ ПРИХОДИ ПЛАНИРА ДА СОБЕРЕ ОПШТИНАТА?

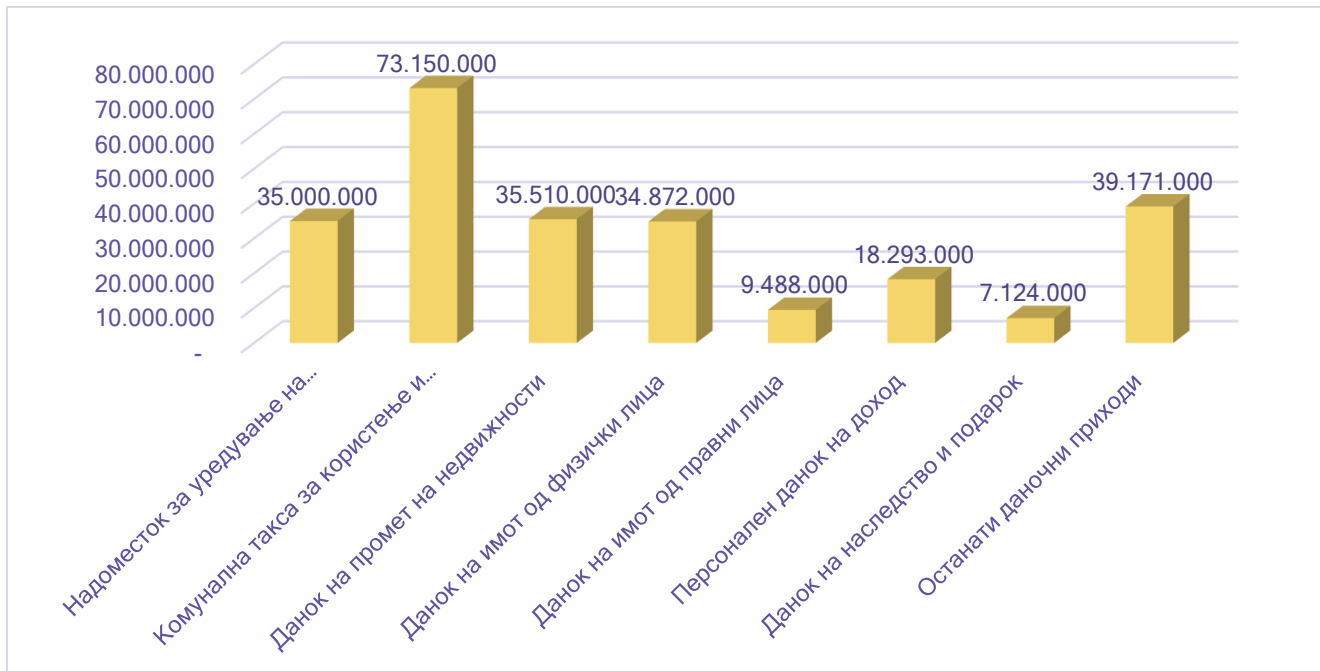
Даночните приходи се основен и најзначаен дел од сопствените приходи на општината, оттука во продолжение Ви претставуваме колкави износи на даночни приходи планира да собере општината во следната година. Исто така е претставена структурата која покажува кои даночни приходи е планирано да имаат најголем удел во општинските приходи.

Табела 3. Клучни даночни приходи на општината (износ во денари и структура во %)

Видови даночни приходи	Износ	Учество во даночните приходи %
Надоместок за уредување на градежно земјиште	35,000,000	14
Комунална такса за користење и одржување на јавно осветление	73,150,000	29
Данок на промет на недвижности	35,510,000	14
Данок на имот од физички лица	34,872,000	14
Данок на имот од правни лица	9,488,000	4
Персонален данок на доход	18,293,000	7
Данок на наследство и подарок	7,124,000	3
Останати даночни приходи	39,171,000	16
Вкупно	252,608,000	100

Најмногу **даночни приходи** општината планира да обезбеди од Комунална такса за користење и одржување на јавно осветление во износ од 73.150.000 ден., додека најмало учество во даночните приходи зафаќаат даноците на наследство и подарок во износ од 7.124.000 ден..

Графикон 3. Даночни приходи на општина Прилеп (во денари)

ДАНОЦИТЕ НА ИМОТ - ВАЖЕН СОПСТВЕН ОПШТИНСКИ ПРИХОД

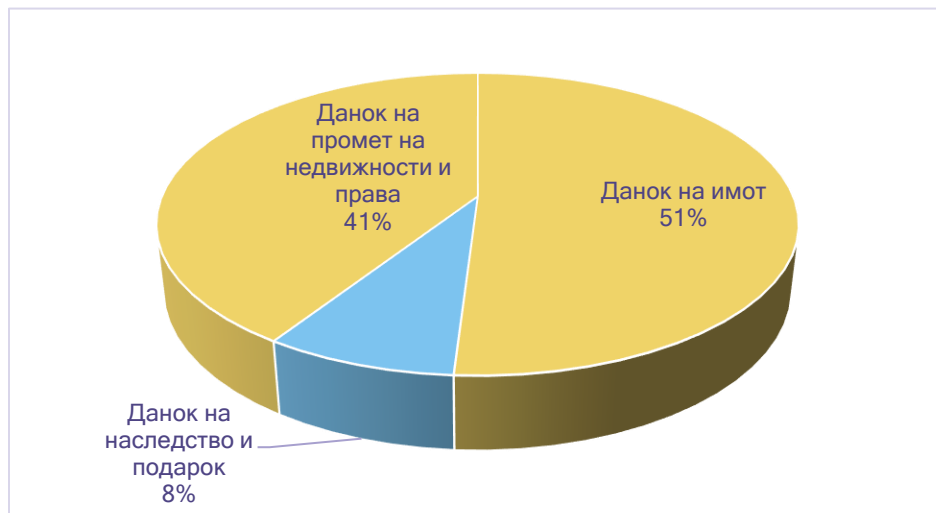
Даноците на имот се еден од најважните сопствени извори на приходи на општината. Планираната структура за 2023 година на посебните видови на Даноци на имот е прикажана во продолжение.

Највисока пропорција на приходи зафаќа данокот на имот со 51% учество во вкупната вредност од даноците на имот.

Општината со цел зголемување на сопствените приходи од даноците на имот презема повеќе активности како во процесот на нивно утврдување и пресметка, така и во процесот на наплата на истите. Во тек е процес на ревреднување на сите имоти на територијата на општината, со цел утврдување на реалната вредност која ќе служи како даночна база за утврдување и наплата на данокот на имот. Општината врши континуирана модернизација и дигитализација вложувајќи во софтвер и алати за

полесно информирање на граѓаните за нивните даночни обврски, а исто така и овозможување на едноставна/електронска наплата на даночните обврски. Општината врши и континуирано следење на долговите по основа на даночните обврски, ги известува должниците и по потреба врши присилна наплата.

Графикон 4. Структура на даноците на имот во вкупните приходи по основ данок на имот на општина Прилеп по видови (во %)

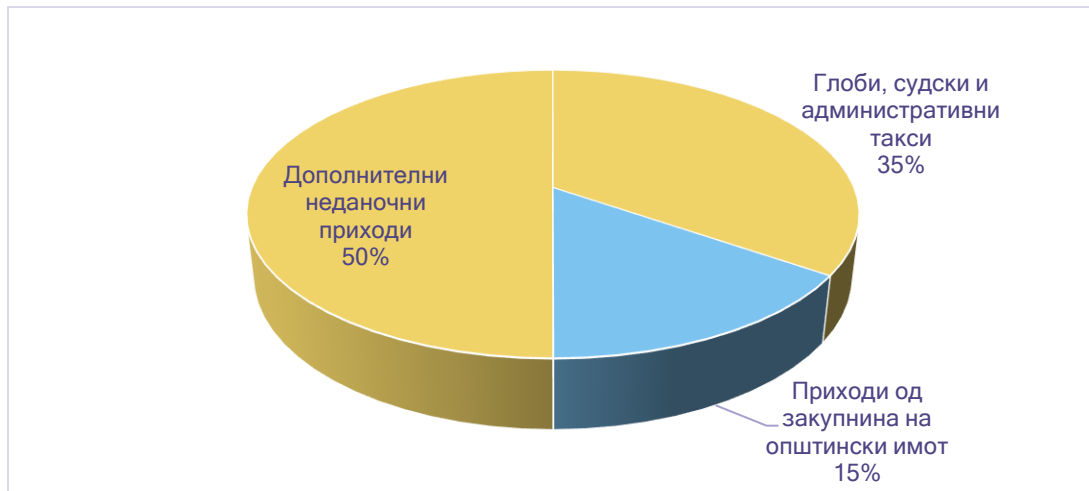
НЕДАНОЧНИ ПРИХОДИ

Неданочните приходи кои планира да ги собере општината во 2023 година се прикажани во продолжение. Најголем износ на неданочни приходи треба да бидат обезбедени од наплатени премии за осигурување на моторни возила(каска) и осигурување од одговорност од употреба на моторните возила, од глоби, судски и административни такси и закупнини од општински имот, додека најниска пропорција се очекува кај приходите од осигурување на имот.

Табела 4. Видови неданочни приходи (износ во денари и структура во %)

Вид на неданочни приходи	Износ	Учество во вкупните неданочни приходи %
Глоби, судски и административни такси	2675000	35
Приходи од закупнина на општински имот	1187000	15
Дополнителни неданочни приходи	3865000	50
Вкупно	7727000	100

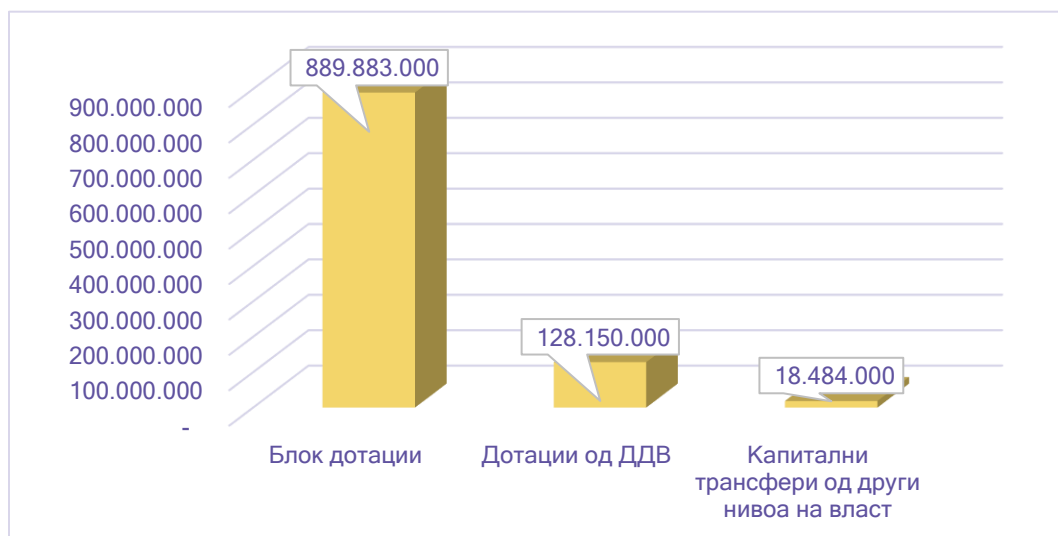
Графикон 5. Видови неданочни приходи (структура во %)

КОЈА Е УЛОГАТА НА ТРАНСФЕРИТЕ ОД ЦЕНТРАЛНАТА ВЛАСТ - ДОТАЦИИТЕ?

Вредноста на главните видови на трансфери од централната власт е прикажана во продолжение. Највисок износ на трансфери е планиран за Блок дотации во износ од 889.883.000 ден., додека пак, планираниот износ од трансферот од ДДВ изнесува 128.150.000 ден., а за капитални трансфери 18.484.000 денари.

Графикон 6. Видови на трансфери и донации (во денари)

Блок дотациите за пренесени надлежности од централната власт се најзначајниот износ на трансфери кој го добива општината и со кој во значаен дел се финансираат пренесените надлежности за **образование, култура** и **социјална заштита**. Во

продолжение е прикажана распределбата на овие Блок дотации по различни намени. **Најголем износ од блок дотациите** се однесуваат за основно образование во износ од 480.554.000 ден. и учествуваат во структурата со 55%, додека најнизок износ на блок дотации се забележуваат за култура во износ од 12.572.000 ден. со учество од 1% во вкупните блок дотации.

Табела 5. Намена на блок дотациите на општина по одделни надлежности (износ во денари и структура во %)

Намена на блок дотацијата	Износ	Учество во вкупните трансфери од централна власт (во %)
Култура	12,572,000	1
Основно образование	480,554,000	55
Средно образование	271,000,000	31
Детски градинки	87,590,000	10
Домови за стари лица	16,167,000	2
Вкупно	867,883,000	100

Графикон 7. Структура на блок дотациите по надлежности во општина Прилеп (во %)

Во буџетот на Општина Прилеп за 2023 година планирани се приходи од донации во износ од 29.786.000,00 денари за финансирање проекти во основното и средното образование од програмата Еразмус +, како и донации за финансирање на проекти преку програмата на UNDP.

КАДЕ И КАКО СЕ ТРОШАТ ОПШТИНСКИТЕ ПАРИ?

Особено е важно каде и како се трошат локалните ресурси. Локалните расходи се директно поврзани со обезбедувањето на потребните добра и услуги на граѓаните – затоа нивната структура и начин на распределба е особено важно да бидат транспарентно преставени. Во продолжение се преставени **клучните расходи на општината за 2023 година.**

Во наредниот период најголем износ на **расходи од сопствениот буџет ќе се потрошат за капитални расходи во износ од 175. 203.000 ден., односно 35 % од структурата на вкупните расходи.**

Најнизок износ на расходи од споствениот буџет општината издвојува за каматни плаќања, резерви и недефинирани расходи, социјални бенефиции и др.

Во 2023 година капиталните расходи е предвидено да учествуваат со 35 % во структурата на вкупните расходи. Најголем дел од капиталните расходи се планирани за реализирање на **изградба на главен доведен цевковод во с.Канатларци, изградба, реконструкција и рехабилитација на улици и патишта, поставување на паркиралиште како модуларна конструкција, и др.**

Графикон 8. Структура на расходите од сопствениот буџет на општина Прилеп по економска класификација (во %)

КОЛКУ ПЛАНИРА ДА ПОТРОШИ ОПШТИНАТА ЗА СЕКОЈА ОДДЕЛНА НАДЛЕЖНОСТ/ПРОГРАМА - УСЛУГА ЗА ГРАЃАНИТЕ ?

Во продолжение се претставени клучните планирани намени на општинските средства по секоја од надлежностите – услугите кои треба да ги добијат граѓаните.

Највисок износ на расходите општината издвојува за образование во износ од 807.549.000 денари, додека најнизок износ е издвоено за родова еднаквост 600.000.

Табела 6. Вкупни расходи на општина Прилеп по одделни надлежности (во денари и структура во %)

Вкупни расходи на општините по одделни надлежности	Износ	Учество во вкупните расходи (во %)
А - Совет на општина	18,840,000	1
Д - Градоначалник	3,782,000	0.2
Е - Општинска администрација	132,151,000	9
Ф - Урбано планирање	27,211,000	2
Г - Локален економски развој	3,171,000	0
Ј - Комунални дејност	242,869,000	16
К - Култура	18,222,000	1
Л - Спорт и рекреација	11,500,000	1
Н - Образование	807,549,000	53
Р - Заштита на животна средина	2,000,000	0.1
В - Социјална заштита и заштита на деца	221,554,000	15
Њ - Противпожарна заштита	32,083,000	2
Џ - Родова еднаквост	600,000	0.04
Вкупно	1,521,532,000	100

Расходите кои се одделуваат за **општинската администрација** се во износ од 132.151.000 денари, истите се наменети за плати, комунални услуги, канцелариски материјали, тековно одржување, трансфери, капитални трошоци (пр.купување на канцелариски мебел, опрема, машини, компјутерски софтвер и сл.).

Табела 7. Расходи по програми по надлежност - Општинска администрација (во денари и структура во %)

Општинска администрација	Износ	Учество во вкупните расходи од оваа надлежност (во %)
ЕО - Општинска администрација	130,351,000	99
ЕА - Капитални трошоци на општината	1,800,000	1
Вкупно	132,151,000	100

Вкупните расходи кои се наменети за работата на **Градоначалникот** изнесуваат 3.782.000 денари и истите во себе вклучуваат плати и надоместоци на градоначалникот, тековна резерва на градоначалник, трансфери и др.).

Во расходите за програмите по надлежност на **урбанизам и урбанистичко планирање** највисок износ се издвојува за урбанистичко планирање каде што се планирани/издвоени 27.211.000 денари.

Расходите издвоени за **комунални услуги** во износ од 229.502.000 денари, имаат за цел да ги помогнат активностите како:

- реконструкција на улици и патишта,
- јавно осветлување,
- изградба на системи за водоснабдување,
- одржување на урбана опрема,
- одржување на јавна чистота и паркови и зеленило итн.

Табела 8. Расходи по програми по надлежност - Комунални дејности (износ во денари и структура во %)

Комунални услуги	Износ	Учество во вкупните расходи од оваа надлежност (во %)
Ј0-Одржување на урбана опрема	2,000,000	0.87
Ј3-Јавно осветлување	55,000,000	23.96
Ј4-Јавна чистота	19,200,000	8.37
Ј6-Одржување и заштита на локалните патишта, улици и регулирање на режим на сообраќајот	20,500,000	8.93

Ј7-Одржување и користење на паркови и зеленило	17,400,000	7.58
Ј8-Други комунални услуги	4,600,000	2.00
ЈА-Изградба на јавно осветлување	3,100,000	1.35
ЈД-Изградба и реконструкција на локални патишта и улици	67,500,000	29.41
ЈГ-Изградба на системи за водоснабдување	19,223,000	8.38
ЈК-Капитални расходи за јавна чистота	1,239,000	0.54
ЈН-Урбана опрема	19,740,000	8.60
Вкупно	229,502,000	100.00

Расходите од програма ЈГ- Изградба на системи за водоснабдување се планирани за реализирање на изградба на главен доведен цевковод во с.Канатларци, расходите од програмата ЈД – изградба и реконструкција на локални патишта и улици се планирани за изградба, реконструкција и рехабилитација на улици и патишта на територијата на Општина Прилеп, а расходите од програма ЈН- урбана опрема се планирани за поставување на паркиралиште како модуларна конструкција, и др.

Во расходите за **заштита на животната средина** на општина Прилеп во износ од 2.000.000 ден. преовладуваат расходите субвенции за набавка на велосипади и зелен транспорт.

Во програмите за **локален економски развој** преовладуваат издатоци за поддршка на ЛЕР во износ од 2.060.000 ден. А за изготвување на проекти за енергетска ефикасност во износ од 1.111.000 ден.

Табела 9. Расходи по програми по надлежност – Локален економски развој (денари)

Локален економски развој	Вредност (во ден.)	Учество на расходите (во%)
Г1-Поддршка за ЛЕР	2,060,000	65
ГД-Проекти за енергетска ефикасност	1,111,000	35
Вкупно	3,171,000	100

Расходите за реализација на активности од **културата** се поврзани со одржување на разни културни манифестации и тоа Меѓународен карневал „Прочка“, Мариовско-Мегленски средби, фестивал „Пеце Атанасовски“, Прилеп Фолк Фест, Фестивал „Сиљан Штркот“, Пиво фестивал, фестивал Мелфест, фестивал Војдан Чернодрински и др.

Табела 10. Расходи по програми по надлежност – Култура (учество во денари и %)

Култура	Вредност (во ден.)	Учество на расходите (во%)
К1-Библиотекарство	14,072,000	77
К4-Културни манифестации и творештво	4,150,000	23
Вкупно	18,222,000	100

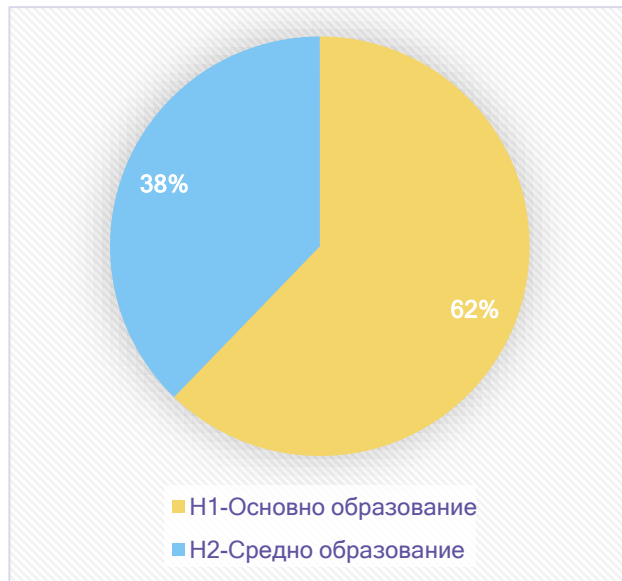
Расходите за **спорт и рекреација** во прв ред се наменети за изградба/доуредување на спортски објекти во износ од 7.000.000 ден., издвојување средства за спортските клубови и финансиско потпомагање на талентирани спортисти и спортски настани во износ од 4.500.000.

Табела 11. Расходи по програми по надлежност – Спорт и рекреација (учество во %)

Спорт и рекреација	Износ	Структура
ЛО-Спорт и рекреација	4,500,000	39
ЛА-Спорт и рекреација (капитални трошоци)	7,000,000	61
Вкупно	11,500,000	100

Во расходите за **образование** преовладуваат трошоците за основно образование кои зафаќаат околу 62% во вкупните расходи по оваа надлежност. Ваквите расходи се наменети за плати, материјали, комунални услуги и тековни одржувања и поправки.

Графикон 9. Расходи по програми по надлежност – Образование (во %).

Графикон 10. Расходи по програми по надлежност – Социјална заштита (во %)

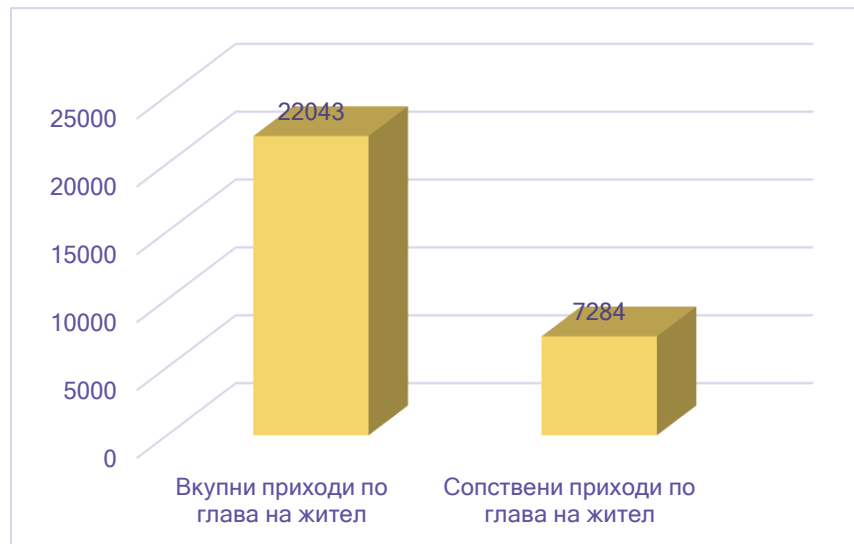

Расходите кои се одделуваат за **родовата еднаквост** се во износ од 600.000 денари, што изнесува 100% од вкупниот буџет распределен во програмата за еднакви можности. Доминантен дел од овие расходи ќе бидат наменети за трансфери до невладини организации, разни трансфери и социјални надоместоци поврзани со родовата еднаквост.

ПРИХОДИ И РАСХОДИ НА ОПШТИНАТА ПО ГЛАВА НА ЖИТЕЛ

Во 2023 година вкупните приходи по глава на жител во општина Прилеп ќе изнесуваат 22.043 ден. Додека сопствените приходи по глава на жител во општина Прилеп за 2023 год. ќе изнесуваат 7.284 ден.

Графикон 11. Приходи и расходи на општина по глава на жител (во денари)

КАКО СЕ РЕАЛИЗИРА ОПШТИНСКИОТ БУЏЕТ?

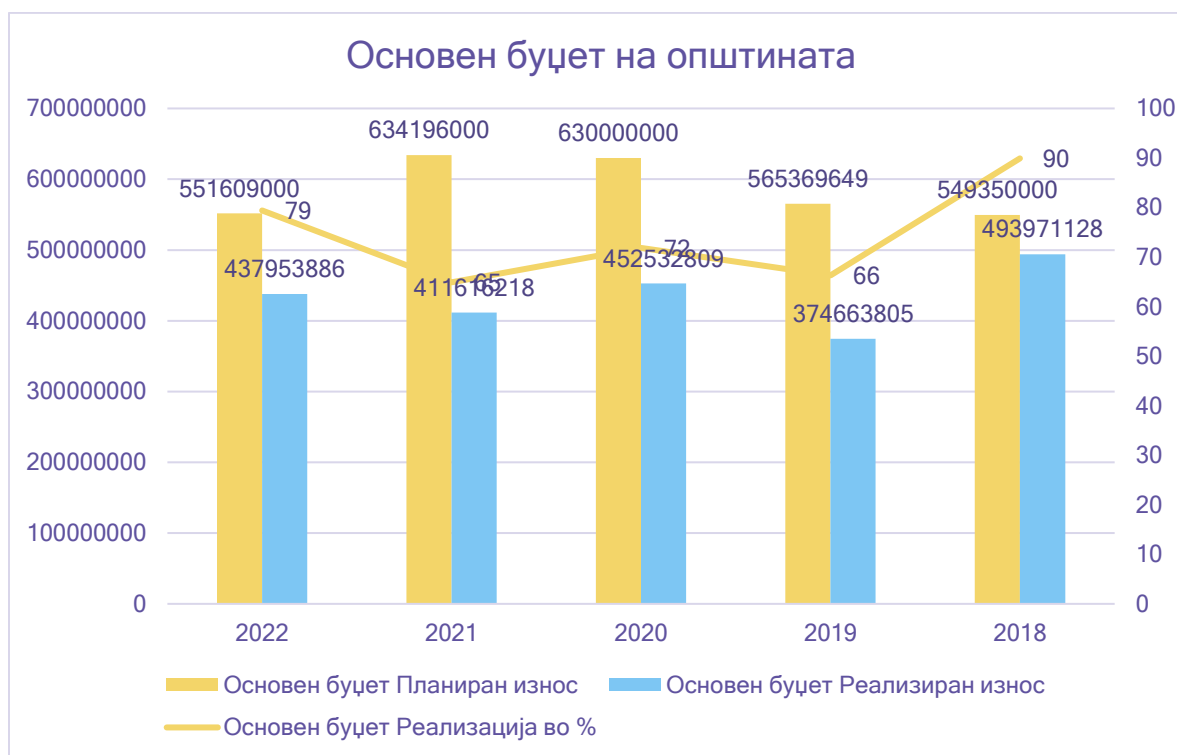
Реализацијата на општинскиот буџет е важен индикатор кој е поврзан со остварување на планираните приходи и расходи во изминатиот период. Исто така ја покажува очекуваната реализација/трендот на реализација на општинските буџети.

Во продолжение е прикажана реализацијата на основниот (сопствениот) буџет на општината и вкупниот буџет на општината и на страната на приходите и на страната на расходите.

Реализацијата на сопствените приходи во период 2018-2022 година забележува надолен тренд, со исклучок на 2022 година кога требдот на реализација повторно се подобрува.

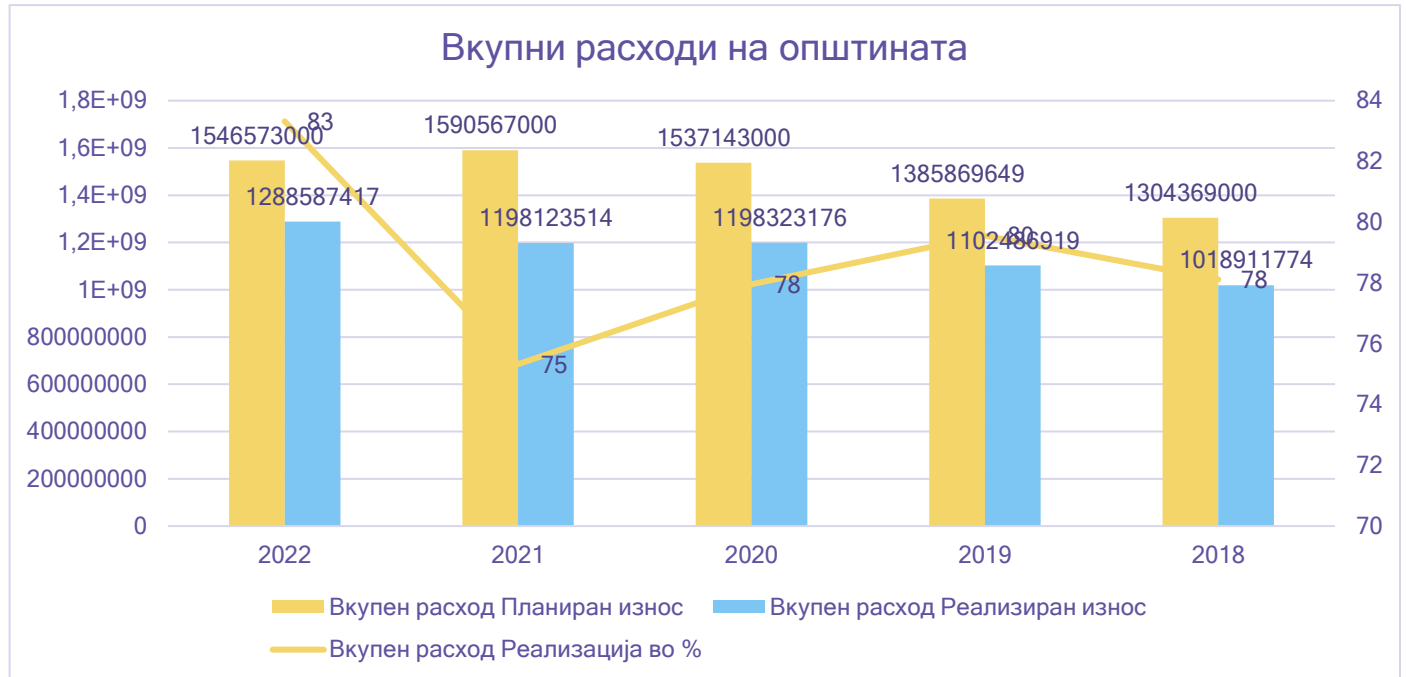
Вкупните приходи на општина Прилеп во 2022 година изнесувале 1.296.715.926,00 ден. што означува пораст од 8-9% во споредба со 2021 година и зголемена реализација за 9 п.п.

Графикон 12. Планирани и реализирани вкупни приходи и приходи од основниот буџет за период 2018-2022 година (во денари и структура во %)

Реализацијата на **вкупните расходи на општина** Прилеп во 2022 година изнесува 83% што претставува зголемување од 8 **процентни поени** во однос на 2021 година.

Графикон 13. Планирани и реализирани вкупни расходи и расходи од основниот буџет за период 2018-2022 година (во денари и структура во %)

КЛУЧНИ БУЏЕТСКИ ДОКУМЕНТИ - како можат граѓаните да ја следат реализацијата на општинскиот буџет ?

Кои се клучни буџетски документи?

- **Буџетскиот календар** ги дефинира роковите за планирање на општинскиот буџет, каде што се опфатени сите **активности** поврзани со подготвување на буџетот, извршување на буџетот низ финансиските извештаи или следење на извршувањето на буџетот од општинската администрација.
- **Буџетскиот циркулар** ги содржи инструкциите за изработка предлог-буџет од страна на буџетските корисници и го доставува Министерството за финансии.
- **Предлог-буџетот** е подготвен од страна на градоначалникот (општинската администрација) во кој се планираат годишните приходи и годишните расходи и кој треба да биде одобрен од страна на советот на општината.
- **Предлогот на планот на програмите за развој** ги содржи среднорочните проекции на одобрените средства по одделни буџетски програми и потпрограми, годините во кои тие ќе се реализираат и изворите на финансирање, односно буџетите.
- **Буџетот** е акт на локалната власт со кој се планираат годишните приходи и други приливи и се одобруваат годишните расходи и други одливи на државата или на општината.
- **Месечните извештаи** ги содржат податоците за вкупните тековно-оперативни и капиталните приходи и расходи за претходниот месец за коишто се однесува извештајниот период.
- **Кварталниот извештај K1** ги содржи податоците за вкупните тековно-оперативни и капиталните приходи и расходи за претходните три месеци за коишто се однесува извештајниот период, согласно со економската класификација на приходи и расходи по сметки и збирно.
- **Кварталниот извештај K2** ги содржи податоците за сите неподмирени обврски, како и за неподмирените обврски по видови и по ставки, со состојба на последниот ден од претходниот квартал.
- **Кварталниот извештај K3** ги содржи податоците за задолжување и информациите за промените на состојбата на секое задолжување во претходниот квартал, како и промените на состојбата на издадените гаранции и податоци за долгот на јавните претпријатија кои се основани од општините.
- **Полугодишниот извештај** ги содржи податоците за вкупните тековно-оперативни и за капиталните приходи и расходи за претходните шест месеци за коишто се однесува извештајниот период.
- **Годишниот извештај** ги содржи податоците за вкупните тековно-оперативни и капиталните приходи и расходи, за една година за кои се однесува извештајниот период.